

**Česká republika
NÁLEZ
Ústavního soudu**

Jménem republiky

Ústavní soud rozhodl mimo ústní jednání a bez přítomnosti účastníků řízení v senátě složeném z předsedy Tomáše Lichovníka (soudce zpravodaj) a soudců Vladimíra Sládečka a Davida Uhlíře ve věci ústavní stížnosti společnosti **PIXOMBU Consulting s.r.o.** Prádova 2062/38, Praha 8, zastoupené Mgr. Radanem Venclem, advokátem se sídlem Chmelova 357/2, Hradec Králové, proti usnesení Policie ČR o zajištění majetku ze dne 25. 2. 2016, KRPL-47541-57/TČ/2015-180481-ČE, usnesení Okresního státního zastupitelství v Liberci ze dne 16. 12. 2016 č. j. 2 ZT 27/2016-47 a unesení Okresního soudu v Liberci ze dne 9. 3. 2017 č. j. 7 T 96/2016-480, t a k t o :

- I. Unesením Okresního soudu v Liberci ze dne 9. 3. 2017 č. j. 7 T 96/2016-480 bylo porušeno právo stěžovatelky na spravedlivý proces podle čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.**
- II. Unesení Okresního soudu v Liberci ze dne 9. 3. 2017 č. j. 7 T 96/2016-480 se ruší.**
- III. Ve vztahu k usnesení Policie ČR o zajištění majetku ze dne 25. 2. 2016, KRPL-47541-57/TČ/2015-180481-ČE, a usnesení Okresního státního zastupitelství v Liberci ze dne 16. 12. 2016, č. j. 2 ZT 27/2016-47, se ústavní stížnost odmítá.**

Odůvodnění:

I.

Ústavnímu soudu byl dne 12. 5. 2017 doručen návrh na zahájení řízení o ústavní stížnosti ve smyslu § 72 zákona č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o Ústavním soudu“), prostřednictvím něhož se stěžovatelka domáhala zrušení v záhlaví citovaných usnesení orgánů státní moci.

Předtím, než se Ústavní soud začal věcí zabývat, přezkoumal podání po stránce formální a konstatoval, že podaná ústavní stížnost obsahuje veškeré náležitosti, jak je stanoví zákon o Ústavním soudu.

II.

Ústavní stížností napadeným usnesením Policie ČR bylo ve smyslu § 79d tr. ř. rozhodnuto o zajištění tam specifikované nemovitosti ve vlastnictví stěžovatelky.

Okresní státní zastupitelství v Liberci ústavní stížností napadeným usnesením pak zamítlo žádost stěžovatelky o zrušení zajištění nemovitosti. O stížnosti proti tomuto usnesení okresního zastupitelství rozhodl Okresní soud v Liberci ústavní stížností napadeným usnesením tak, že ji zamítl.

Stěžovatelka založila svoji právní argumentaci na tom, že nemovitost nabyta v dobré víře příklepem ve veřejné dražbě a vlastnické právo k nemovitosti nabyta originárním způsobem. Veřejná dražba se uskutečnila dne 14. 1. 2016, přičemž k zajištění nemovitosti usnesením Policie ČR došlo usnesením ze dne 25. 2. 2016. Stěžovatelka uhradila cenu, za níž byla nemovitost vydražena, příklepem se stala vlastníkem nemovitosti a je osobou odlišnou od jakéhokoliv účastníka trestního řízení. Stěžovatelka je toho názoru, že úkony Policie ČR jsou směřovány vůči osobě, proti které není vedeno trestní stíhání a která nemovitost nabyta v dobré víře ve veřejné dražbě. Zpětné zajištění nemovitosti odporuje zákonu, ústavním principům a zásadám demokratického právního státu. Zapsaný stav v katastru nemovitostí ke dni konání dražby byl prostý poznámek o omezení dispozičních práv. V souvislosti s uvedeným stěžovatelka poukázala na nálezy Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 24/14, jehož předmětem byla ochrana nabyvatele vlastnického práva k nemovitosti od nevlastníka. Stěžovatelka v řízení před soudem upozornila na značné škody, které jí vznikají v důsledku omezení jejího vlastnického práva, které v době podání ústavní stížnosti trvalo déle než jeden rok. Stěžovatelka nemůže s nemovitostí nakládat a používat k obchodním záměrům. Okresní státní zastupitelství své rozhodnutí o návrhu stěžovatelky zamítlo pouze z formálních důvodů, a to pro nedoložení písemného potvrzení o nabytí vlastnictví k předmětu dražby s úředně ověřeným podpisem. Toto tvrzení bylo však vyvráceno i závěrem okresního soudu. Stěžovatelka je toho názoru, že rozhodnutím orgánů činných v trestním řízení dochází k zásahu do jejich základních práv a svobod, jež jsou jí garantovány čl. 11 a čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“).

III.

Okresní soud v Liberci ve svém vyjádření k ústavní stížnosti uvedl, že k zajištění předmětu může dojít bez ohledu na to, komu k němu svědčí vlastnické právo. Z žádného právního předpisu nevyplývá, že by předmět zajištění musel být ve vlastnictví obviněného, aby bylo možné danou nemovitost zajistit. V souvislosti s uvedeným okresní soud odkázal na komentář k trestnímu řádu: Šámal, P. a kol.: Trestní řád. Komentář 7. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, 4700 s. Z vyjádření se dále podává, že zajištěním věci sice dochází k omezení vlastnického práva nikoliv však jeho zbavení. Jedním z charakteristických rysů majetkových zajišťovacích institutů je, že se ukládají ve vztahu k věci a není proto podstatný vztah osoby, které věc nebo majetková hodnota náleží, k trestné činnosti, z níž má jako výnos pocházet. Jednou z podmínek pro zajištění nemovitosti je, že zjištěné skutečnosti nasvědčují tomu, že nemovitost je výnosem z trestné činnosti.

Stěžovatelka využila svého práva repliky k vyjádření okresního soudu a uvedla, že v trestním řízení se podle ustanovení § 2 odst. 4 tr. řádu trestní věci projednávají s plným šetřením práv a svobod zaručených Listinou základních práv a svobod. Při provádění úkonů trestního řízení lze do těchto práv osob, jichž se takové úkony dotýkají, zasahovat jen v odůvodněných případech a na základě zákona a v nezbytné míře pro zajištění účelu trestního řízení. Podle názoru stěžovatelky měl policejní orgán

vyhodnotit nezbytnou míru a přiměřenost zajištění včetně volby případného způsobu zajištění ve vztahu k osobě obviněného a jeho majetku. Smyslem zajišťovacího institutu je zajistit nároky případných poškozených k tíži obviněného vhodným a přiměřeným způsobem, nikoli k tíži třetích osob. Orgány činné v trestním řízení nijak nezohlednily, že důsledek zajištění nemovitosti jde v daném případě k tíži dobrověrného nabyvatele, jenž nemovitost nabyl řádným způsobem ve veřejné dražbě a jenž nemá se šetřenou trestnou činností a osobou obviněného nic společného. Ve věci nebylo zohledněno, že došlo k transformaci původního nemovitého majetku na peněžité plnění. Z povahy věci vyplývá, že zajištěný majetek nemůže být v případě pravomocného odsouzení obviněného použit k uspokojení nároků poškozených v trestním řízení. Závěrem stěžovatelka uvedla, že musí vždy existovat příčinný vztah mezi nemovitostí a pachatelem trestné činnosti. Pokud takový vztah neexistuje, popř. k nemovitosti zanikl (v daném případě dražbou), je výnosem z trestné činnosti výtěžek dražby - nikoliv již nemovitost, k níž pachatel pozbyl vlastnické právo na základě veřejné dražby.

IV.

Za účelem posouzení předmětné ústavní stížnosti si Ústavní soud vyžádal spis Okresního soudu v Liberci sp. zn. 7 T 96/2016, načež uzavřel, že ústavní stížnost je důvodná.

Ústavní soud konstatuje, že jeho úkolem je ochrana ústavnosti (čl. 83 Ústavy České republiky); není součástí soustavy obecných soudů (srov. čl. 90 a čl. 91 odst. 1 Ústavy České republiky), a nepřísluší mu právo dozoru nad rozhodovací činností obecných soudů; k takovému dozoru či kontrole je Ústavní soud oprávněn pouze za situace, kdy obecné soudy svými rozhodnutími zasahují do ústavně zaručených základních práv a svobod jednotlivce.

Podle názoru Ústavního soudu spočívá podstata ústavní stížnosti v posouzení účelnosti zajištění nemovitosti nabyté v dražbě. Ústavní soud je toho názoru, že jak policejní, tak i soudní orgány by měly vždy vážit, zda je zajištění věci nezbytné pro dosažení účelu trestního řízení. Namítá-li soud ve svém vyjádření k ústavní stížnosti, s odkazem na příslušnou pasáž komentáře to, že může dojít i k zajištění věci, která je v držení či vlastnictví třetí osoby, nelze tomuto závěru ničeho vytknout. Nicméně v každém jednotlivém případě, by měla být zřejmá souvislost mezi trestním řízením a zajištěnou věcí. Orgány činné v trestním řízení nemohou aplikovat svoji pravomoc jen a pouze z toho důvodu, že jim toto oprávnění vyplývá z formálního, resp. formalistického výkladu zákona (zde není od věci poukázat na rozdíl mezi formálním a formalistickým: formální v právu musí sledovat materiální účel, není-li tomu tak, stává se formalistickým). Aplikováno na projednávaný případ, z napadeného usnesení soudu by mělo vyplývat, jaký je vztah stěžovatelky, resp. zajištěné nemovitosti k probíhajícímu trestnímu řízení a zejména co lze od zajištění věci alespoň hypoteticky očekávat. Bez takového vysvětlení není zřejmé, zda k zajištění věci nedošlo jen a pouze na základě libovůle státního orgánu.

Podle Ústavního soudu lze v projednávané věci jen stěží přehlížet, že stěžovatelka nabyla vlastnické právo k zajištěné nemovitosti na základě veřejné dražby, tedy originárním způsobem. V takové situaci, chtějí-li orgány činné v trestním řízení přistoupit k zajištění věci, měly by se s právními účinky originárního nabytí vlastnického práva vypořádat. Při vědomí možné širší vznikuvších společenských

vtahů, nelze uzavřít, že originární nabytí vlastnického práva bez dalšího vylučuje možnost orgánů činných v trestním řízení provést zajištění předmětu dražby. Nicméně takový postup musí být řádně odůvodněn (zcela hypoteticky si lze kupříkladu představit situaci, kdy pachatel trestného činu zneužije institut veřejné dražby k tomu, aby předmět dražby převedl na osobu, s níž je spolčen). Bez toho aniž by se orgány činné v trestním řízení vypořádaly s účinky originárního nabytí vlastnického práva, není zřejmé, k čemu má zajištění vydražené věci vlastně sloužit. I za situace, že by se v trestním řízení prokázalo, že věc byla dána do dražby neoprávněně, nic to nemění na skutečnosti, že je třeba chránit dobrou víru originárního vlastníka.

Podle názoru Ústavního soudu představuje zajištění věci podle trestního řádu významný zásah do práv vlastníka této věci a z toho důvodu nemůže být rozhodování o použití tohoto institutu pouhým formalizmem. Z ústavní stížnosti napadeného usnesení okresního soudu nevyplývá, jak může v dotčeném případě zajištění nemovitosti třetí osoby reálně, a to je třeba zdůraznit, přispět k dosažení účelu trestního řízení. Jak s touto nemovitostí může být naloženo, a to právě s ohledem na způsob jejího nabytí třetí osobou. Napadeným usnesením okresního soudu tak došlo k zásahu do základních práv stěžovatelky, jež jsou jí garantována čl. 11 a čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Z tohoto důvodu Ústavní soud podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu ústavní stížnosti vyhověl a usnesení Okresního soudu v Liberci ze dne 9. 3. 2017 č. j. 7 T 96/2016-480 zrušil.

Vzhledem k tomu, že se příslušný okresní soud bude napadeným usnesením státního zastupitelství a potažmo i napadeným usnesením Policie ČR opětovně zabývat, odmítl ve vztahu k těmto usnesením Ústavní soud předmětnou ústavní stížnost pro nepřípustnost (§ 43 odst. 1 písm. e) zákona o Ústavním soudu.

Poučení: Proti rozhodnutí Ústavního soudu se nelze odvolat.

V Brně dne 28. února 2018

Tomáš Lichovník
předseda senátu